

**ASADOVI
POGLEDI NA
VLAST**

Zehrudin HADŽIĆ

MUHAMMED ASAD – ŽIVOT I DJELO

Muhammed Asad je rođen 1900. godine kao Lepold Weiss u gradu Lembergu u Galiciji (sada je to Poljska), u vrlo uglednoj i jevrejski učenoj porodici.¹ U ljeto 1922. godine posjetio je Jerusalem, što će biti prekretnica u njegovom životu da izabere put ka Istoku.² Tako je Asad 1926. godine postao musliman i preselio se u muslimanski svijet. Putujući po Istoku, susreo se sa brojnim istaknutim ličnostima i alimima kao što su: šejh Mustafa el – Meragi, saudijski kralj Ibn Saud, libijski vođa Omer Muhtar, da bi 1932. godine u Indiji, sreo Muhammeda Ikbala i pomogao mu u formiranju muslimanske države Pakistan. U Pakistanu, od 1947. godine, obnaša nekoliko funkcija: direktor Odjeljenja za islamsku obnovu, načelnik Odjeljenja za Srednji istok, te pakistanski predstavnik pri Ujedinjenim narodima u Njujorku.³ Umro je u Španjolskoj 1992. godine, a ukopan je na malom muslimanskom mezaristanu u Granadi.⁴ Djela koja je napisao, a koja su prevedena na bosanski jezik su: *Put u Meku*, s engleskog preveo Hilmo Ćerimović; *Islam na raspuću*, s engleskog preveo Hilmo Ćerimović; *Poruka Kur'ana*, prijevod i komentar, s engleskog preveo Hilmo Ćerimović; *Orijent bez romantike*, s njemačkog preveo Sejfudin Dizdarević; *Principi islamske države*, s engleskog preveo prof.dr. Džemaludin Latić. Djela koja nisu prevedena na bosanski jezik su *Islam und Politik*, Ženeva 1963., *Islam und Abendland*, Freiburg 1960. i *This Law of Ours and Other Essays*.⁵

POGLEDI NA VLAST

"Reci: «Allahu, Gospodaru sve vlasti, Ti darivaš vlast kome hoćeš, a oduzimaš je od koga hoćeš; Ti uzdigneš koga hoćeš, a poniziš koga hoćeš! U Tvojim ruci je svako dobro, Ti, zaista, imaš moć odlučivati o svemu»"⁶ (Kur'an: sura 3., ajet 26.)

Govor o vlasti Asad počinje s konceptom bratstva, ili o sprovođenju dobra, a sprečavanju zla. Zapravo, prvo definira ko može da postavi kriterije/norme dobra i zla. Zapad koji je sekulariziran i u kojem su pozitivizam, scientizam i utilitarizam mjerilo za djelovanje, ne može biti kriterij. Samo vjera može biti kriterij u pogledu toga šta je dobro, a šta zlo. Zatim govori o državi kao instrumentu/instituciji koja može da sprovodi dobro, a sprječava zlo. Koja država, koja politika? Islamska država, islamska politika u autentičnom smislu te riječi. Međutim, muslimanske zemlje su tek oslobođene kolonijalizma, a zarobljene neokolonijalizmom! Kako u muslimanskom svijetu koji je vesterniziran sprovesti ideju islamske države?⁷

Pokušavajući objasniti koja forma vladavine bi odgovarala islamu, objašnjavajući totalitarizam, demokraciju i teokratiju⁸, Asad govori o socijalnoj jednakosti svih ljudi, zatim kao i Qutb, za pravednu i civilizovanu državu postavlja dva uvjeta: slobodu i dostojanstvo svakog pojedinca. Potom govori o različitim formama islamske države, shodno vremenu i okolnostima u kojima se živi. Baš zbog toga Šerijat nije propisao ni jedan konačan model s kojim bi islamska država morala biti usklađena, nego je ponudio šemu u konturama, a ne u detaljima.⁹ Primjer tomu je različito biranje halifa poslije smrti Muhammeda, a.s. Zbog toga Asad insistira na Idžtihadu, poslije Kur'ana i Sunneta. Nakon toga, Asad govori o principima odabira emira – izabranog vođe, pa navodi hadis u kome se kaže: "Ne traži sam za sebe mjesto predvodnika (imarah), jer ako ga dobiješ na takav način bit ćeš prepušten samo svojoj sposobnosti, a ako ti bude dato bez moljakanja, bit ćeš pomognut (s Božije strane)".¹⁰ A u sljedećem poglavlju Asad spominje da je islam protiv autokratije, da je emir član Medžlis-i šure, i da se kao takav mora priklanяти većini, ili da treba uvažavati mišljenja vezira – ministara. Princip konsultiranja je balans između autokratije i vladavine vijeća. A ako dođe do razilaženja u mišljenju, Asad spominje ko je Arbitar, Vrhovni tribunal, ajet:

"Budite poslušni Allahu i budite poslušni Poslaniku i onima između vas kojima je povjerena vlast, a ako se u nečemu ne slažete, pozovite se na Allaha i Poslanika ako (istinski) vjerujete u Allaha i Posljednji dan."¹¹ (Kur'an, sura 4, ajet 59.)

U prvom dijelu ajeta je pojašnjeno kako se treba ponašati spram vlasti, a u drugom arbitraža

1 Vidi Muhammed Asad, *Principi islamske države i vlasti*, s engleskog preveo prof.dr. Džemaludin Latić, Zagreb, 2005.godine, str. 8., str. 156

2 Vidi Muhammed Asad, *Orijent bez romantike*, s njemačkog preveo Sejfudin Dizdarević, Novi Pazar, 2008.godine, str.6.

3 Vidi Muhammed Asad, *Put u Meku*, s engleskog preveo Hilmo Ćerimović, Sarajevo, 1997.godine., str.11.

4 Vidi Muhammed Asad, *Orijent bez romantike*, s njemačkog preveo Sejfudin Dizdarević, Novi Pazar, 2008.godine, str.8.

5 Vidi Muhammed Asad, *Put u Meku*, s engleskog preveo Hilmo Ćerimović, Sarajevo, 1997.godine., str. 12.

6 Vidi, Muhamed Asad, prijevod i komentar, *Poruka Kur'ana*, s engleskog preveo Hilmo Ćerimović, IC El-Kalem, Sarajevo, 2004., str. 68.,

7 Vidi Muhammed Asad, *Principi islamske države i vlasti*, s engleskog preveo prof.dr. Džemaludin Latić, Zagreb, 2005.godine, poglavlje, *Pitanje koje moramo rješavati*, str 15 – 34.

8 Isto, poglavlje, *Terminologija i historijska predhodnica*, str 35 – 40.

9 Isto, str. 41.

10 Isto, poglavlje, *Vladavina uz pristanak naroda i sa skupštinom*, str. 72.

11 Isto, poglavlje, *Odnos između izvršne i zakonodavne vlasti*, str. 97. i 98.

između autokratske vladavine i vladavine vijeća. Naravno, ako dođe do toga, jer muslimani moraju poštovati kur'ansku naredbu o vladavini:

"... i oni čije je pravilo (u svim zajedničkim poslovima) da se međusobno dogovaraju..." (Kur'an, sura 42, ajet 38.)

U posljednjem poglavlju svoje knjige "Građani i vlada", Asad govori o međuovisnosti između naroda i emira – vlastodršca. Kako god je potreban moral emira za uspješnu zajednicu, tako je potreban i moral naroda. Građani u takvoj zajednici trebaju imati slobodu mišljenja, zaštitu, obrazovanje i ekonomsku sigurnost.¹² Kada imaju sve blagodati države, onda su obavezni na poslušnost, osim u griješenju predvodnika. Društvenopolitička šema islama ima za cilj da ostvari pravdu, kako za muslimane tako i za nemuslimane, i naša je obaveza da idemo prema novim horizontima u popravljajući cijeloga svijeta, a posebno stanja u muslimanskim zemljama, jer je u Kur'anu za nas rečeno:

"Vi ste, zaista, najbolja zajednica koja se ikad pojavila za (dobro) čovječanstva, vi propisujete da se čini ono što je pravo i zabranjujete da se čini ono što je krivo i u Allaha vjerujete"¹³ (Kur'an, sura 3, ajet 110.)

ZAKLJUČAK

Asad smatra da vlast, tj. islamska država, mora biti na osnovama Kur'ana i Sunneta, koristeći Idžtihad – neovisno promišljanje i domišljanje u vremenu brzih promjena, ali i princip kur'anskog konsultiranja nasuprot autokratiji, despotizmu i totalitarizmu. Asada možemo svrstati u red alima koji su svojim životom i djelom obilježili XX stoljeće, rame uz rame sa istaknutim muslimanskim ličnostima poput Mewdudija, Abduhua, Meragija, Ikbala, El-Bennaa, itd. Međutim, ono što je primjetno, iako je insistirao na principu konsultiranja za uspostavljanje pravične države i vlasti, da iza sebe nije ostavio ni jednu organizaciju, niti studente. Iako iza sebe nije ostavio ni jednu organizaciju, posvećujući se pustolovinama – putovanjima, pisanju i iznošenju svojih stavova kroz putopise, autobiografije i na kraju, tumačenje Kur'ana, Asad je ipak uspio prenijeti generacijama muslimana poslije, svoju poruku i viđenje islama očima čovjeka koji je konvertirao u islam. Čitajući o duhovnim obnoviteljima unutar muslimanske historije, vidimo da su neki od njih pripadali i ostavili iza sebe organizacije, a neki pak ne. Ono što se meni nameće kao pitanje je: "Da li su reformatorske organizacije u startu osuđene na neuspjeh?", "Da li više hizmetimo islamu i muslimanima ako pišemo, ili ako se reorganizujemo?", "Da li može postojati zdrava muslimanska organizacija, da ne kažem islamska država, ili ostaje privid, utopija Medinske zajednice"? Je li Asad toga bio svjestan pa se odlučio na pisanje kao i mnogi drugi? Međutim, i danas, ako pogledamo "aktere" unutar IZ-a u BiH, možemo ih podijeliti na one koji se bave pisanom riječju – ali oprezno, i na one koji rade – ali službeno, a vrlo je malo onih koji dižu svoju riječ protiv nepravde i žive u islamu, a ne od islama, ili žive u islamu i od islama, vrlo je malo intrizičnih, a bogami puno ekstrinzičnih vjernika. Možemo li imati "male" islamske države u svojim "velikim" džematima, medžlisima, muftilucima, jer kako reče majka Terezija: "Ne možemo raditi velike stvari u životu, ali možemo raditi male sa velikim zadovoljstvom". Ne možemo imati islamsku državu, niti islamsko društvo, ali možemo imati islamske principe unutar svojih "malih" muslimanskih organizacija.

6. LITERATURA

1. Asad, Muhamed, *Principi islamske države i vlasti*, s engleskog preveo prof.dr. Džemaludin Latić, Zagreb, 2005.godine
2. Asad, Muhamed, *Orijent bez romantike*, s njemačkog preveo Sejfudin Dizdarević, Novi Pazar, 2008.godine
3. Asad, Muhamed, *Put u Meku*, s engleskog preveo Hilmo Čerimović, Sarajevo, 1997.godine
4. Asad, Muhamed, prijevod i komentar, *Poruka Kur'ana*, s engleskog preveo Hilmo Čerimović, IC El-Kalem, Sarajevo, 2004
5. El-Gazali, Muhamed, *Savjeti vlastima*, s arapskog preveo prof. dr. Enes Karić, Sarajevo, 2001. godine.

12 Isto, poglavlje, *Građani i vlada*, str. 109 – 135.

13 Isto, poglavlje, *Zaključak*, str. 142.